

Minoriti

Minoriti, též Menší bratři, žebravý řád spravující se podle řehole sv. Františka. Po rozdělení řádu 1517 se rozštěpil na Řád menších bratrů konventuálů a na Řád menších bratrů, zvaných františkáni observanti.

Řád založil *sv. František z Assisi* (viz). Jeho členové žili v apoštolské chudobě, nesměli vlastnit žádné statky. Obživu získávali prací a žebráním, přičemž odmítali almužnu v penězích. Řád byl zaměřen na působení ve městech; důraz byl kladen na charitu a na kazatelskou činnost. Bratrstvo shromážděné kolem *Františka z Assisi* získalo 1210 ústní schválení papeže *Inocence III.* Pro další vývoj hnutí, jehož nový přístup k řeholnímu působení se pohyboval na hranici hereze, byla důležitá ochrana kardinála Hugolina, budoucího papeže Řehoře IX. Řehole sv. Františka z 1221 byla na kapitule 1223 pozměněna a téhož roku schválena papežem *Honoriem III.* (1216-1227). Pravděpodobně již 1221 byla sestavena první pravidla pro františkánské terciáře, bratrstva kajících se bratrů a sester. K velkým postavám řádu patří *sv. Antonín Paduánský* (+1231) či generální ministr *sv. Bonaventura* (+1274).

M. tradičně zaměřovali na duchovní působení, zejména pak na kazatelskou činnost, dále pak na lidové misie. Dělili se na kněze, laické bratry a významnou roli v jejich působení hráli i členové třetího řádu, terciáři. V čele řádu stál generál, zvaný též generální ministr; řádové území bylo rozděleno na jednotlivé provincie v čele s provinciály či provinciálními ministry, provincie se dále dělily na kustodie vedené kustody. Představené jednotlivých konventů, kvardiány, volila provinciální kapitula. Prostý oděv menších bratrů byl zpočátku často sešíván ze zbytků pytlaviny, měl neurčitou popelavou barvu. Skládal se s tuniky s kapucí a pláště.

Do českých zemí přišli menší bratři na přelomu 20. a 30. let 13. st. a velmi rychle se usadili v řadě českých i moravských měst. České země náležely nejprve k provincii saské, před 1239 se staly součástí česko-polské provincie.

Specifikou *m.* se staly dvojkláštery, společné stavební areály zahrnující konvent menších bratrů, konvent klarisek a společný kostel. Dvojité kláštery vznikly např. v Praze (Anežský klášter), v Českém Krumlově nebo ve Znojmě.

Brzy po vzniku prvních skupin menších bratrů se v Assisi zformovala také skupina sester odhodlaných žít františkánskými ideály, jež položila základ pozdějšímu řádu *klarisek* (viz).

Ještě za života sv. Františka se v řádu začaly projevovat první rozpory. Zakladatel řádu se např. stavěl proti výsadám vyjímání menších bratří z biskupské pravomoci, stejně jako proti vzdělávání řeholníků. Největší rozpory však vyvolávala otázka naprosté chudoby. Uvnitř rychle se šířícího hnutí došlo záhy k vnitřní diferenciaci. Její zastánci vytvořili ve 13. st. hnutí tzv. spirituálů, ovlivněné též myšlenkami *Jáchym z Fiore* (viz) hlásajícího éru Ducha svatého, v níž církev získá dokonalou podobu. Ve 14. st. se v Umbrii zrodilo hnutí františkánů observantů, požadujících návrat k původním ideálům sv. Františka. 1415 učinil kostnický koncil první krok k rozdělení obou větví řádu tím, že schválil františkánům právo na volbu vlastních provinciálních vikářů. K definitivnímu rozdělení na dva řády došlo 1517 z rozhodnutí papeže Lva X.